

## Spis rzeczy

|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wstęp. Miasta także mogą się przenosić .....                                                                  | 5   |
| Rozdział 1. Kamienna tratwa – twierdza chrześcijańska w ziemi pogańskiej<br>(1514–1769) .....                 | 9   |
| Między bohaterstwem a sprytem .....                                                                           | 10  |
| Różne elementy niejednorodnej społeczności .....                                                              | 20  |
| Opuszczenie twierdzy (grudzień 1768–marzec 1769) .....                                                        | 25  |
| Rozdział 2. Miasto w tranzycie – mazagańczycy w Lizbonie (marzec–wrzesień<br>1769) .....                      | 35  |
| Ruch pierwszy: miasto unoszone na wodzie zmierza w kierunku Lizbony ..                                        | 35  |
| Przeobrażenie obrońców wiary w kolonistów Nowego Świata .....                                                 | 38  |
| Przeżyć bez murów .....                                                                                       | 47  |
| Przedziwna konfrontacja – miasto kolonialne wobec miasta pamięci .....                                        | 60  |
| Rozdział 3. Miasto oczekujące na mury – mazagańczycy w Santa Maria<br>de Belém (1769..., 1771..., 1778) ..... | 61  |
| Ruch drugi: zdemontowane miasto pokonuje Atlantyk .....                                                       | 61  |
| Stan Grão Pará e Maranhão i urbanizacja terenów przygranicznych .....                                         | 66  |
| Belém, miasto oczekiwania .....                                                                               | 76  |
| Życ... w oczekiwaniu .....                                                                                    | 84  |
| Rozdział 4. Nowy Mazagan, miasto jak palimpsest (1770–1778) .....                                             | 97  |
| Kształt odradzającego się miasta .....                                                                        | 98  |
| Budowniczości Nowego Mazaganu, czyli „bezimienni” Amazonii .....                                              | 103 |
| Ruch trzeci: miasto wiośluje ku swym nowym murom .....                                                        | 110 |
| Od miasta na papierze do miasta rzeczywistego – zarządzanie odradzają-<br>cym się miastem .....               | 115 |
| Jak stać się neomazagańczykiem – tożsamość poddana próbie ziemi .....                                         | 126 |
| Rozdział 5. Miasto rasowo wymieszane w „czyścicu” amazońskim (1771–1833)                                      | 137 |
| Degradacja amazońskiej <i>vila</i> .....                                                                      | 138 |
| „Utracony język” Mazaganu .....                                                                               | 144 |
| Powrót na scenę miasta pamięci .....                                                                          | 155 |
| Opuszczenie czy Regeneracja? .....                                                                            | 163 |

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rozdział 6. Losy Mazaganu po obydwu stronach Atlantyku (XIX–XX wiek) .                   | 170 |
| Z papieru i z kamienia – oblicza zmartwychwstałego miasta .....                          | 171 |
| Zderzenie wspólnoty z własną pamięcią – uroczystość Świętego Jakuba<br>(São Tiago) ..... | 186 |
| Zakończenie. Potrzeba badań nad historią społeczną czasu oczekiwania .....               | 201 |
| <br>Posłowie ( <i>Jean Duvignaud</i> ) .....                                             | 205 |
| Podziękowania .....                                                                      | 207 |
| Przypisy .....                                                                           | 209 |
| Bibliografia .....                                                                       | 247 |
| Indeks osób .....                                                                        | 253 |
| Indeks nazw geograficznych .....                                                         | 259 |
| Spis ilustracji .....                                                                    | 263 |
| Spis tabel .....                                                                         | 264 |